

Sprawozdanie z funkcjonowania Państwowej Rady Ochrony Przyrody podczas kadencji 2014-2016

Niniejszy dokument stanowi połączenie sprawozdania z kadencji PROP trwającej od 24 października 2014 r.¹ do 14 kwietnia 2016 r.² ze sprawozdaniem z pierwszego miesiąca funkcjonowania Rady w trybie bezkadencyjnym – do odwołania większości składu w dniu 10 maja 2016 r.³

I. Działalność merytoryczna

[realizowana na podstawie art. 8c ust. 5 pkt 2 i art. 96 ust. 3 pkt 1-5 ustawy o ochronie przyrody oraz art. 5 i 44 ustawy Prawo łowieckie]

W okresie objętym sprawozdaniem Państwowa Rada Ochrony Przyrody opracowała i przyjęła 667 opinii i stanowisk, z tego 64 dotyczyło zagadnień niezwiązanych z CITES. Część z nich została wydanych przez komisje tematyczne, a część przez całą Radę. Opinie dotyczyły m.in. zmian w ustawach (nie tylko w ustawie o ochronie przyrody, ale np. także związanych z rybactwem i rybołówstwem gospodarką wodną, doświadczeniach na zwierzętach oraz o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie) oraz w rozporządzeniach (np. dotyczących list gatunków łownych, terminów polowań, wykazu ryb uznanych za nierodzone i rodzime, szacowania szkód wyrządzonych przez zwierzęta objęte ochroną, odstrzału sanitarnego dzików czy opłat za usuwanie drzew i krzewów).

Poza opiniami dotyczącymi projektów zmian aktów prawnych oraz wydawanymi w sprawach indywidualnych, Rada przyjęła także szereg opinii dotyczących różnych zagadnień ogólnych związanych z ochroną przyrody. Były one wydawane zarówno na prośbę różnych instytucji i organów jak i z własnej inicjatywy PROP. Dotyczyły one np. najpilniejszych wyzwań dotyczących ochrony przyrody w Polsce w 2016 r., uregulowania zasad restytucji gatunków w Polsce, aktualizacji planów gospodarowania wodami w dorzeczach Wisły i Odry, zasad ochrony żubra w Polsce, projektu aneksu do Planu urządzania lasu Nadleśnictwa Białowieża, list gatunków proponowanych do priorytetowego objęcia programami ochronnymi, a także finansowania ze środków publicznych ochrony przyrody i edukacji proprzyrodniczej w Polsce.

Wszystkie przyjęte opinie są wraz z dokumentacją dostępne w wymagającym logowanym serwisie internetowym Rady, a wybrane, o znaczeniu wykraczającym poza sprawy jednostkowe – także na publicznie dostępnej stronie PROP (omówiono to szerzej w pkt II Sprawozdania).

W ostatnich miesiącach PROP wydelegowała swoich przedstawicieli do komisji wybierających nowych dyrektorów sześciu parków narodowych.

W roku 2014 w okresie objętym mniejszym sprawozdaniem odbyła się tylko jedna sesja plenarna PROP, która miała charakter organizacyjny. W roku 2015 odbyły się

---

¹ Skład Rady został powołany [zarządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 października 2014 r. w sprawie powołania członków Państwowej Rady Ochrony Przyrody.](#)

² Kadencyjność członkostwa w radzie została zniesiona na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy o lasach oraz ustawy o ochronie przyrody ([Dz.U. 2016 poz. 422](#)).

³ Zmiany w składzie PROP wprowadzono 10 maja 2016 r., o czym informuje [Komunikat Ministra Środowiska z dnia 10 maja 2016 r. w sprawie składu Państwowej Rady Ochrony Przyrody.](#)

dwie sesje plenarne o charakterze merytorycznym. Pierwszą merytoryczną sesję plenarną w roku 2016, o temacie przewodnim: „Bierna i czynna ochrony przyrody, ze szczególnym uwzględnieniem siedlisk i gatunków leśnych” (tytuł roboczy) planowano na przełom maja i czerwca tego roku.

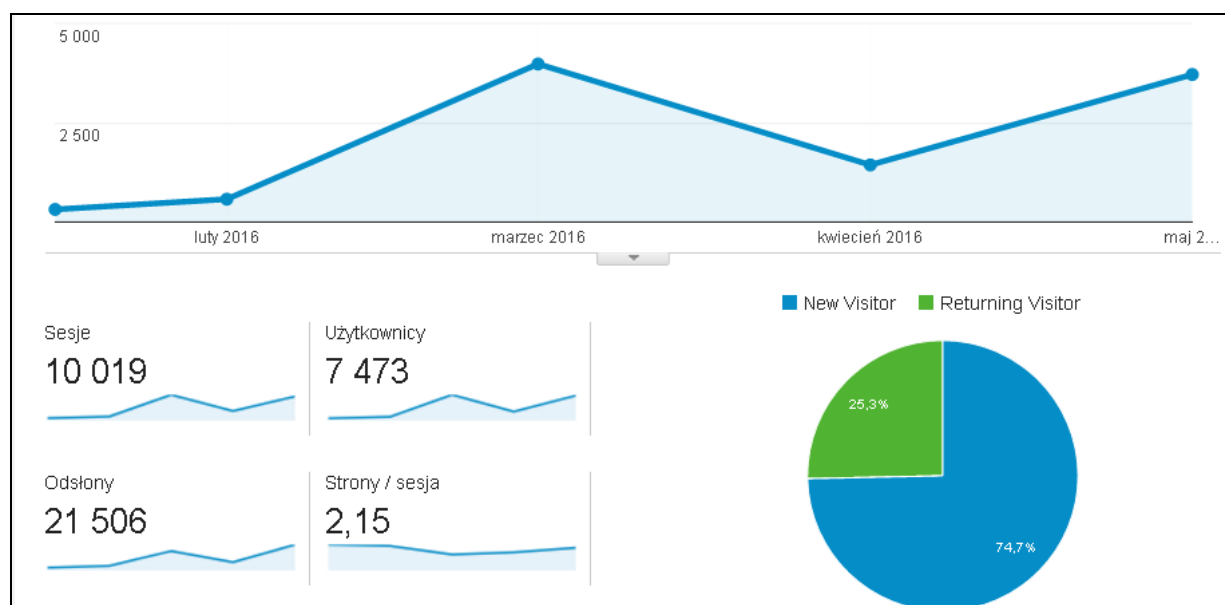
Przedstawiciele PROP uczestniczyli w pracach parlamentarnych (posiedzeniach komisji Sejmu i Senatu) nad kilkoma ustawami (w tym o rybołówstwie, o doświadczeniach na zwierzętach oraz ustawy Prawo Wodne.

W wyniku spotkania przedstawicieli PROP i Ministerstwa Środowiska z reprezentantami ówczesnego Departamentu Rybołówstwa Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zapoczątkowano współpracę i wprowadzono praktykę przesyłania do PROP z prośbą o zaopiniowanie projektów wszystkich aktów prawnych związanych z rybołówstwem.

II. Działalność edukacyjna i propagująca ochronę przyrody [realizowana na podstawie art. 96 ust. 3 pkt 6 ustawy o ochronie przyrody]

PROP rozpoczęła działania w celu swojej aktywizacji jako członka IUCN. M.in. uaktualniono profil PROP w serwisie internetowym IUCN oraz nawiązano regularną łączność z działem do spraw członkowskich. W listowniku Rady umieszczono poprawne logo IUCN. PROP jest kosponsorem propozycji jednej z uchwał IUCN, która będzie dyskutowana i głosowana podczas Światowego Kongresu ochrony przyrody IUCN (dotyczy ograniczania zabijania ptaków drapieżnych przez linie energetyczne). Przedstawiciel Rady powinien uczestniczyć w tym Kongresie (będzie on miał miejsce w dniach 01-10 września, na Hawajach). Po raz ostatni przedstawiciel PROP uczestniczył w takim Kongresie w roku 2007.

Po raz pierwszy utworzono publicznie dostępną stronę internetową, prezentującą informacje o PROP (kadencja 2014-2016) oraz przyjmowane przez Radę opinie o znaczeniu ponadjednostkowym. Podstawowe dane dotyczące statystyki odwiedzalności przez pierwsze 4 miesiące funkcjonowania przedstawia poniższa rycina: Widać da niej, że odwiedzalność strony, mimo braku jej promocji, stopniowo rośnie. Do tej pory odwiedziło ją około 7,5 tysięcy różnych osób, przy czym ponad 1/4 z nich co najmniej 2-krotnie.

W dniu 9 lutego 2015 r. w Ministerstwie Środowiska odbyło się spotkanie „poświęcone omówieniu aktualnych problemów związanych z ochroną i hodowlą restytucyjną żubra w Polsce”, W spotkaniu uczestniczyli aktywnie 5 członków Rady.

W dniach 27-29 maja 2015 r. w Warszawie odbyło się seminarium dla prokuratorów, dotyczące CITES. Komisja PROP ds. CITES była jego współorganizatorem. Seminarium miało charakter szkolenia, w którym uczestniczyli przedstawiciele wszystkich prokuratur okręgowych.

W dniach 8-10 czerwca 2015 Państwowa Rada Ochrony Przyrody (Komisja ds. CITES) już po raz 5 była współorganizatorem międzynarodowego seminarium dla organów CITES z Europy Środkowej i Wschodniej. Tym razem spotkanie to miało charakter warsztatów, których głównym celem była prezentacja i przetestowanie metodyki monitoringu internetowego handlu okazami CITES. Udział wzięli w nich przedstawiciele 11 państw z naszego regionu: Bułgarii, Chorwacji, Czech, Estonii, Litwy, Łotwy, Polski, Serbii, Słowacji, Węgier i Ukrainy. Były to głównie osoby zajmujące się praktycznym egzekwowaniem przestrzegania przepisów CITES, tj. reprezentujące różnego rodzaju inspekcje ochrony środowiska, ale również przedstawiciele organów zarządzających i naukowych CITES. Dla uczestników przygotowano serię wykładów i ćwiczeń praktycznych w wyszukiwaniu ofert sprzedaży chronionych gatunków i wstępnej ocenie ich legalności. Ponadto, dzięki uprzejmości Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Warszawie, zorganizowano krótką wycieczką do funkcjonującego tam od niedawna azylu dla gadów z gatunków objętych Konwencją Waszyngtońską.

W dniach 13-14.10.2015 w Warszawie odbyła się konferencja „Nowe wyzwania w zakresie kontroli rozprzestrzeniania się inwazyjnych gatunków obcych w przyrodzie”. Uczestniczyło w niej 7 członków Rady, prezentując m.in. 4 wystąpienia, 3 Członków było panelistami w dyskusji podsumowującej.

W związku z opinią PROP na temat projektu aneksu do Planu Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Białowieża, przewodniczący Rady otrzymał zaproszenie do udziału w specyficznej konferencji pt. „Puszcza Białowieża – mity, fakty i przyszłość”, która miała miejsce w dniach 12-13 marca w Warszawie i Białowieży. Przedstawiciel Rady wraz z dziesięcioma innymi uczestnikami Konferencji złożyli [votum separatum](#) do opublikowanych ustaleń tej Konferencji.

W dniach 12-15 kwietnia 2016 r. w Zegrzu pod Warszawą odbyły się warsztaty dla przedstawicieli Służby Celnej i Policji dotyczące zwalczania przestępczości związanej z przemytem i nielegalnym handlem zwierzętami i roślinami chronionymi przez Konwencję Waszyngtońską (CITES) i odpowiadające jej przepisy Unii Europejskiej. W spotkaniu uczestniczyli też czescy specjaliści, którzy dzielili się z uczestnikami swoimi doświadczeniami w tej dziedzinie. Spotkanie odbywało się pod patronatem Państwowej Rady Ochrony Przyrody jako polskiego organu naukowego CITES.

13 maja odbędzie się w Poznaniu 7 Międzynarodowe Sympozjum Lutnicze. Na wniosek organizatorów Komisja ds. CITES przygotowała na nie wykład dla lutników dotyczący zasad wykorzystywania w lutnictwie okazów gatunków chronionych przez CITES. W związku z odwołaniem większości członków PROP w dniu 10 maja 2016, przeprowadzenia tych zajęć w zastępstwie PROP podjęło się Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”.

III. Działalność Rady jako organu naukowego CITES
[realizowana na podstawie art. 96 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody,
w powiązaniu z regulacjami CITES i EU WTR]

W związku z tym, że w art. 61 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody PROP została wskazana jako organ naukowy CITES, szereg obowiązków Rady wynika z ratyfikowanej przez Polskę Konwencji o Międzynarodowym Handlu Dzikimi Zwierzętami i Roślinami Gatunków Zagrożonych Wyginięciem, a także z Rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi (Dz.U. L 61 z 3.3.1997, str. 1 ze zm.) i wykonawczych rozporządzeń Komisji (WE) do tego Rozporządzenia Rady (niektóre obowiązki tego organu nakłada na PROP także art. 61 ust. 5 i 6 ustawy o ochronie przyrody). Dotyczy to przede wszystkim:

- 1) opiniowania wniosków o wydanie zezwoleń importowych, eksportowych i niektórych świadectw;
- 2) opiniowania, czy w odniesieniu do poszczególnych okazów zostały spełnione warunki pozwalające na uznanie ich za zwierzęta urodzone i wyhodowane w niewoli lub rośliny sztucznie rozmnożone;
- 3) opiniowania przeznaczenia okazów, w stosunku do których orzeczono przepadek;
- 4) monitorowania wydawanie zezwoleń na wywóz z Polski okazów z gatunków wymienionych w Aneksie B Rozporządzenia Rady nr 338/97, skali faktycznego wywozu takich okazów i wnioskowania o zastosowanie odpowiednich środków, jeśli skala importu może stanowić zagrożenie dla tych gatunków;
- 5) opiniowania wniosków dotyczących zmian w aneksach do Rozporządzenia Rady nr 338/97;
- 6) uczestniczenia w pracach Grupy ds. Przeglądu Naukowego (organu naukowego Komisji Europejskiej w dziedzinie handlu zagrożonymi gatunkami).

W okresie 24.10.2014-10.05.2016 w początkowych tygodniach kadencji cała PROP, a następnie Komisja PROP ds. CTES przygotowały i przyjęły łącznie 603 opinie w sprawach związanych z CITES. W roku 2015 przyjęto rekordową liczbę równo 400 opinii w tej sprawie. Oznacza to, że ponad 90% opinii przyjmowanych przez Radę stanowią opinie dotyczące CITES, a liczba wydawanych opinii wynosiła przeciętnie prawie 2 opinie na każdy dzień roboczy.

Do połowy października 2015 r. działalność PROP jako organu naukowego CITES była wspierana przez ekspertów zewnętrznych, którzy wstępnie analizowali poszczególne sprawy i przygotowywali ekspertyzy wstępne, stanowiące następnie podstawę do wydania opinii. Umowy z ekspertami były zwykle podpisywane wiosną, a kończyły się w listopadzie, co powodowało powstawania zaległości w okresie zimowym, które następnie stopniowo usuwano w okresie wiosenno-letnim. W tym roku nie kontraktowano pomocy eksperckiej, a w połowie kwietnia Prezydium PROP zostało poinformowane, że środków takich nie będzie i PROP ma wydawać opinie samodzielnie, bez wsparcia. Ponieważ zadanie to wymaga obecnie średnio kilkunastu godzin pracy w każdym dniu roboczym, wykraczało to poza możliwości nieodpłatnej pracy członków Rady. W związku z tym PROP wydało [uchwałę nr PROP/16-07](#) w sprawie funkcjonowania PROP jako organu naukowego CITES oraz EU WRT. Poinformowano w niej o przyczynach opóźnień, oraz uprzedzono, że obecnie Rada jest w stanie wydawać jedynie ograniczoną liczbę opinii i w związku

z tym przyjęła, że priorytet mają sprawy dotyczące produktów łatwo psujących się oraz żywych zwierząt. Choć od czasu likwidacji wsparcia eksperckiego w październiku 2015 r. do 9 maja 2016 r. Rada wydała 181 opinii dotyczących CITES, narastają zaległości, które obecnie wynoszą ponad 100 czekających spraw. Nie dotyczy to tematów, w których już podjęto uchwałę (z opinią negatywną lub postanowieniem wskazującym na braki w dokumentacji) i dla ponownego rozpatrzenia wymagają przesłania uzupełnień przez wnioskodawców lub inne podmioty.

W okresie będącym przedmiotem sprawozdania członkowie Komisji PROP ds. CITES uczestniczyli w 7 spotkaniach Grupy ds. Przeglądu Naukowego, 2 spotkaniach Komitetu Zarządzającego, 2 spotkaniach Grupy Ekspertów CITES oraz w jednym szkoleniu (jako wykładowca) dla nowych członków organów naukowych CITES krajów UE. Wszystkie te spotkania miały miejsce w Brukseli. W roku 2015 uczestniczyli także w obradach Komitetów: ds. Zwierząt (w Izraelu) oraz ds. Roślin CITES (w Gruzji). Łącznie w trakcie tej kadencji poświęcili na te wyjazdy 39 dni robocze (oraz około 2 razy więcej na przygotowania do tych wyjazdów).

Działania edukacyjna Komisji ds. CITES zostały omówione w pkt II Sprawozdania.

IV. Aspekty organizacyjne funkcjonowania Rady

[w tym wynikające z art. 96 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody]

Zgodnie z ustawą, PROP funkcjonuje na podstawie uchwalanego przez siebie Regulaminu. Na początku kadencji 2014-2016 przyjęła [Regulamin \(2014\)](#), stanowiący nieznaczny modyfikację Regulaminu z poprzedniej kadencji. W związku ze zmianą zasad powoływania i odwoływania członków Rady, w kwietniu 2016 r. PROP przyjęła nowy [Regulamin \(2016\)](#), który uwzględnia te zmiany i umożliwia ciągłość funkcjonowania jej organów także w przypadku zmian osobowych w Radzie (z wyjątkiem przypadku jednoczesnego odwołania większości lub wszystkich członków Prezydium).

W ramach Państwowej Rady Ochrony Przyrody kadencji 2014-2016 działało osiem komisji tematycznych:

- Komisja ds. Zwierząt
- Komisja ds. Roślin
- Komisja ds. Grzybów
- Komisja ds. Parków Narodowych Rezerwatów i Obszarów Natura 2000
- Komisja ds. Krajobrazu i Przyrody Nieożywionej
- Komisja ds. Wód i Mokrdeł
- Komisja ds. CITES
- Komisja ds. Informacji i Edukacji Przyrodniczej

Kompetencje poszczególnych komisji określała [uchwała PROP nr 14-018](#).

Dla całej Rady, wszystkich Komisji i Prezydium, utworzono listy korespondencyjne. Po wysłaniu e-maila na adres tej listy, otrzymują go wszyscy członkowie danej komisji czy organu. Większość tych adresów (a także adresy Sekretariatu i przewodniczącego PROP) wykorzystuje domenę internetową mos.gov.pl. Ponieważ jednak odmówiono przydzielenia PROP wystarczającej liczby adresów, dla dwóch Komisji adresy korespondencyjne trzeba było utworzyć na zewnętrznym, darmowym serwerze.

Ponieważ Regulamin Rady przewiduje możliwość głosowań internetowych, a nie udało się doprowadzić do utworzenia serwisu do głosowań na serwerze Ministerstwa

Środowiska, wykorzystano do głosowań serwis internetowy SurveyMonkey. Podsumowuje on automatycznie wyniki głosowań i pozwala na ich sprawdzania w dowolnym momencie. Serwis umożliwia zarówno przeprowadzanie głosowań tajnych jak i jawnych. W przypadku dych drugich (które stanowiły zdecydowaną większość głosowań PROP) serwis umożliwia sprawdzenie kto w jaki sposób i kiedy (z dokładnością do jednej sekundy) zagłosował. Utworzony w serwisie wzór formularza głosowań umożliwia zgłaszanie podczas głosowania uwag redakcyjnych do tekstu (np. wskazywanie błędów literowych).

Przyjęto i stosowano zasadę, że wszyscy członkowie PROP są regularnie informowani o wszystkich pracach PROP, w tym o wszystkich przyjmowanych (np. przez poszczególne komisje) opiniach. Początkowo informacje te były przekazywane nieregularnie – w miarę potrzeby. Następnie przyjęto zasadę zbierania i przekazywania tych informacji członkom Rady w przybliżeniu raz na tydzień w formie „Wieści” rozsyłanych przez Przewodniczącego Rady. Łącznie wysłano 41 kolejno numerowanych „Wieści”.

Dla oszczędności papieru i w związku z brakiem środków na pokrywanie kosztów działalności, Rada przyjęła i stosowała zasadę, że jej korespondencja prowadzona jest wyłącznie w formie elektronicznej. Dotyczy to także wydawania i podpisywania opinii. Zasadniczo były przygotowywane i rozsyłane w formie plików PDF zawierających jedynie zeskanowane podpisy osób upoważnionych do ich wydawania. W szczególnych wypadkach Sekretariat PROP drukował dostarczone w tej formie dokumenty i przekazywał adresatom takie ich kopie.

Wszystkie opinie przyjmowane przez PROP wraz z dokumentacją, a także wyniki głosowań i różne inne dokumenty wewnętrzne, dostępne są na logowanej stronie z plikami, na serwerze Ministerstwa Środowiska. Serwis ten wykorzystywany jest także do przekazywania Radzie kierowanej do niej korespondencji, wpływającej do Sekretariatu PROP.

Choć większość działań organizacyjnych prowadzona była w drodze łączności internetowej, na początku każdego roku Prezydium PROP organizowało posiedzenie, w którym ustalano plan pracy na dany rok. Podczas tych posiedzeń przeprowadzano także spotkania w władzami Ministerstwa. W listopadzie 2014 r. zorganizowano dodatkowo spotkanie przedstawicieli Prezydium z przedstawicielami kierownictwa Ministerstwa, m.in. w celu ustalenia zasad współpracy.

Art. 96 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody jednoznacznie stanowi, że wydatki związane z działalnością Państwowej Rady Ochrony Przyrody są pokrywane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw środowiska. Zdaniem PROP dotyczy to wszelkich wydatków, które są niezbędne dla realizacji ustawowych zadań Rady. Art. 100 tej ustawy dodatkowo upoważnia do wypłacania członkom Rady delegacji, mimo że nie są oni (zazwyczaj) pracownikami Ministerstwa. Ministerstwo Środowisko podtrzymuje od lat interpretację, że jedynym dopuszczalnym kosztem, który może być pokrywany, są właśnie owe delegacje na posiedzenie organów Rady. Zdaniem Rady trudno byłoby zaleźć dla tej interpretacji przekonujące uzasadnienie prawne (mimo kilkukrotnych wniosków PROP, także w poprzednich kadencjach, nigdy takiego uzasadnienia prawnego nie przedstawiono). Tym niemniej interpretacja ta jest przez Ministerstwo stosowana. Oznacza to, że PROP nie dysponuje żadnymi środkami na swoje działania. Wszystkie koszty wykraczające poza delegacje na posiedzenia (np. strona internetowa czy udział

w spotkaniach i uroczystościach innych niż posiedzenia) były więc pokrywane z własnej kieszeni członków Rady.

Poznań, 10 maja 2016 r.

Przewodniczący PROP
w kadencji 2014-2016

dr inż. Andrzej Kepel

Do wiadomości:

- Minister Środowiska
- Główny Konserwator Przyrody
- Członkowie PROP w kadencji 2014-2016
- Członkowie PROP powołani do Rady w maju 2016 r.
- Opinia publiczna
- a/a